

Среда, 7 июля 1982 г.

100-летие со дня рождения Янки Купалы

«ОН РЫЦАРЬ БЫЛ
ВЫСОКОЙ ЦЕЛИ»

Так сказал о Янке Купале Максим Рильский в стихотворении, посвященном великому песняру Белоруссии, столетие со дня рождения которого широко отмечает вся наша страна.

В нашей многонациональной советской литературе ярко сверкает имя Янки Купалы. Жизнь таких людей всегда необыкновенна: им дано постичь глубинную сущность времени, истории своего народа, его души. Основоположник новой белорусской литературы, народный поэт Белоруссии, он проложил золотые мосты от своего народа к народам Союза ССР, славя великое наше братство. Купала с исключительной силой чувствовал «свою» Беларусь — с ее полями и лесами, реками и озерами, легендами и сказками, народными песнями и поговорками. И в то же время, идя к высотам своего поэтического стиля, обогащая свою лиру все новыми и новыми мотивами и образами, поэт щедрой рукой черпал из литературной сокровищницы других народов.

Объектом особого почитания и восхищения был для него Тарас Шевченко, которого Купала называл своим духовным

отцом. Знаком прикосновения к шевченковской поэзии является название одного из сборников белорусского певца «Гусяр», а его прекрасные переводы многих произведений Кобзаря являются не только проявлением огромного мастерства Купалы как переводчика, но и особого идейно-эстетического родства с Шевченко.

После установления Советской власти контакты между деятелями белорусской и украинской культур стали постоянными и регулярными, знакомство многих белорусских и украинских литераторов переросло в крепкую творческую и личную дружбу. Нельзя не вспомнить о теплых взаимоотношениях Янки Купалы и Тычины.

«Мы с Янкой Купалой, — вспоминал Павло Григорьевич, — встречались не так уж и часто — в Москве, Киеве, Ереване, Тбилиси, Минске, — а мне кажется, будто целую вечность жил вместе с ним и никогда не расставался. Так много яркого и дорогого осталось в душе моей от знакомства со старшим моим собратом по перу».

П. Тычина был редактором одного из самых солидных из-

даний произведений Купалы в украинских переводах, вышедшего в свет в 1953 году. Переводили произведения Янки Купалы М. Рильский, А. Малышко и другие украинские поэты.

Новое издание его избранных произведений, вышедшее в издательстве «Дніпро», обогатилось прекрасными переводами Д. Павлычка, Р. Лубкивского, Д. Белоуса, Г. Кочура, Д. Паламарчука, которые прекрасно передают купаловский поэтический настрой, тонкую музыку его композиционной структуры.

Предлагаем вниманию читателя несколько переводов стихотворений Янки Купалы.

НА МІЙ КЛИЧ
ВІЧОВИЙ

УРИВОК З «ПІСНІ ДЗВОНАРЯ»

На високій горі, де сідають орли,
Де не орють, не сіють пашницію,
Там збудую, зведу в долинян на виду
З брил обтесаних вежу-дзвіницю.

І повішу я дзвін, чутний з різних сторін —
В нього голос, як з вихру і грому.
Як пущу його в хід, то збереться весь рід
І ніхто не засидиться дома!

Розгудеться мій дзвін до найдаальших хатин,
Збудить душі могутнім ударом,
Зрушить мури темниць, блиснуть іскри
зірниць,
Яр здригнеться і ниви під паром.

На мій клич віковий, хто живий, ледь живий,
Під горою косу наклепає.
Гулом дзвона скажу, стежку-шлях покажу
На загонів привілля безкрас!

В любім ріднім краю оживлю, напою
Кожну травку, зміцню її сили,
Після всіх негідностей нагодую народ —
Всіх, що довго від злиднів терпіли.
Переклад Степана ПІНЧУКА.
1909.

СЕРЦЕ Й ДУМКИ
МЕНИ КАЖУТЬ...

...Радість хай буде за свідка,
Світ нехай бачить і люди, —
Ніби усміхнена квітка,
Орден прикрашає груди.

Сонцю у вічі погляну,

Вільним зіркам над землею,
Буде мені талісманом,
Дороговказом-зорюю.

Ленін на серці щасливим,

В серці — його заповіти
Квітнуть весняним поривом,
Рвуться весь світ облетіти...

Зір мені вигасне згодом
Разом з останнім акордом.
Житиме поміж народом
Пісня і Леніна орден.

Переклад Романа ЛУБКІВ-СЬКОГО.
Лютый 1939 року.

СПАСИБІ НАРОДУ ЗА ПІСНЮ

Про муки і горе народу,
Про те, що ми будем
щасливі,
Що пройдуть всі бурі
й негоди,
Співав я у пісні правдивий.

Народна і дума, і казка
Дала мені сили немало,
А молодість прагнула ласки,
А молодість ласки не знала.

І пісня, перейнята болем,
Народну повідала долю,
Стогнала, кружляла
над полем,
Народжена в тяжкий неволі.

І кривда тяжка навідала
На долю мою молодую.
Минула прокляття навала,
Вже двадцять літ в щасті
живу я.

Життя стало радісне, світле,
Нові вже пісні мої, думи,
Душа оновилась, розквітла,
Не знаючи горя і суму.

Привітно шепочуться сосни,
Береги шумлять при дорозі,
Співає земля плодоносна,
Не будь ні біди, ні тривоги.

Квітують, колосяються ниви,
Радіють колгоспні хати,

І разом з народом щасливо
Святкую я радісне свято.

І линуть пісні легкокрилі,
Мов птиці веселі на волі;
Хай предки заснули
в могилі —
Нашадки знайшли свою
долю.

Спасибі народу за пісню,
Що нас надихає й навчає.
Ту пісню співав я в дні грізні
І зараз весну прославляю.

Переклад Дмитра БІЛОУСА.
Березень 1941 року.